

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrske dežele za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 50 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za ostanke plačuje se od štiristopne peti-vrste po 12 h, če se ostanke jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanke, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto K 22.— | Četrto leta . . . K 5-50
Pol leta „ 11.— | En mesec . . . „ 1-90
Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2.—.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto K 25.— | Četrto leta . . . K 6-50
Pol leta „ 13.— | En mesec . . . „ 2-30

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziroma na dotično naročilo.

Člani se ustavljajo 10. dan po poteku naročnini brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravnštvo „Slovenskega Naroda“.

Tavčarjev govor v državnem zboru.

Z dežele, 28. novembra.

Le priznajmo brez vsega zavidanja, da dr. Tavčar tudi kot mož opravičuje nade, katere smo imeli do njega, ko je bil mladenič! Gorenjska, gratuliramo ti, tvojih gorah je v sedanjem času najkrepkejši sin. To je mož! Zlodja se ne boji in ne katoliškega duhovenstva, ki pravi, da ima zlodja v generalnem zakupu. Tavčarjev govor v državnem zboru proti mnihom in o delovanju katoliške duhovščine na Slovenskem je v vsakem oziru dovršen in tako uničevalen za to duhovščino, da se pod njim ta kar le vije. »Slovenec« ne ve pod utisom tega govora, kaj bi počenjal. Prav otročje blebeče in za Povšeta se zateka. Naj je dal Povšetu gradivo za odgovor kateri izmed katoliških velemož: dr. Šusteršič, dr. Žitnik ali Vencajz, ki se vsi trije v državnem zboru ne smejo oglasiti, ali naj je odgovor sam sestavil, odgovor je klavrn v sestavi in v zapopadku, kakor so klavrnji vsi katoliški velemoži skupaj.

LISTEK

Kvartopirec.

Grška pripovedka.

V neki vasi je živel svoje dni kvartopirec. Že od malih nog je igral vedno kvarte. Prišel je čas, ko se je oženil, imel otroke, a kvart ni pustil v miru. Namenil se je s kvartami v roki umreti.

Nekega večera, že bolj v mraku, je šel iz kavarne domov; bila je sobota in zaigral je ves svoj tedenski zaslužek. Zamišljen in s sklonjeno glavo je korakal dalje. Kaj, vraga, naj reče ženi in otrokom, kateri že čakajo, da jim priinese jesti?

Naenkrat ga nekdo nagovori.

»Dobro večer«, pozdravi tujec.

»Dobrodošel, rojak!«

»Ali mi storiš uslugo?«

»Z veseljem, ako le morem.«

»Prosim te, vzemi me nocoj pod svojo streho, da bom pri tebi večerjal in spal, ker sem tujec.«

»Pridi torej!«

Naprej kvartopirec in za njim tujec sta se bližala domu. Ko pa dospeta do hišnih vrat, obrne se kvartopirec in kaj vidi?

Pri tujcu še dvanajst drugih. Skloni se k tujcu in mu pravi na uho:

»Kdo so pa ti?«

»To so moji ljudje«, odgovori tujec.

»Lepa ta«, si misli za se kvartopirec, »tudi prav; a radoveden sem, kaj bode jedli.«

Ko je zagledala kvartopirčeva žena toliko mož, se je začudila; kako jim naj postreže, ko ima samo polovico hleba v skrinji?

»Ne skrbi, ljuba žena«, jo je nagovoril tujec, kakor da bi uganil njene misli, »za nas zadostuje pol hleba. Le sedite in dajte nam jesti.«

Postavili so mizo ter sedli okoli nje, domači in tujci in vsi so imeli prostora v ozkem prostoru. Tujec pa je vzel kruh, ga blagoslovil, razlomil in razdelil med nje. Vsi so se najeli do sitega in še ostalo jim je.

Kvartopirec in žena nista vedela, kaj naj bi rekla. Zdelo se jima je nemo goče, da bi se s pol hlebom kruha nasitilo toliko oseb.

»Ti, kaj meniš, kdo je neki ta?« je rekel tiho kvartopirec svoji ženi.

»Jaz sem Kristus«, je govoril tujec, kakor da bi slišal njun pogovor.

Hipoma sta pokleknila pred njega in ga molila.

sin naroda, kmet tudi. Kaj si bodo drugi ljudje o nas Slovencih mislili!

Glejte, tonzurirana gospoda, to je, kar vas boli. Doslej si še nobeden naših poslancev, kakor dr. Tavčar, ni upal s tako kritiko pred širše občinstvo. Na domoljubje ste zaupali, na ono lažidomoljubje, ki narod obožava, tudi če hodi pota srajnje neumnosti, verskega fanatizma in surovosti. To nezdravo, nič vredno domoljubje je nehalo. Dr. Tavčar mu je sapo zaprl in to je dobro delo. Rakrano se mora izžgati.

Sramujte se, slovenski duhovniki, da da sta nadškof in škof, in da je velika večina vas nižjih duhovnikov taka, kakor vas je ta gorenjski umetnik z najzivejšimi barvami naslikal! Sramujte se, da je v našem ljudstvu toliko slabega! — Izblebetali ste ta sram v »Slovenca«, svojem glavnem glasilu. Slovenski narod, beri dotični uvodni članek »Slovenca«, beri ga slovenski kmet, na pamet se ga nauči. Tam so zlata razkritja v veliki zadregi nahajajočega se tvojega duhovništva.

No, duhovniki slovenski, umirite se, vi niste sami krivi, da je sramota toliko. Visoke avstrijske vlade, dajte si tudi ta govor za zrcalo! Saj imajo osrednje vlade svoje administrativne uradnike v naših deželah. Le-ti imajo policijske oči in policijska ušesa. Te že zdavna vse vidijo, kar je dr. Tavčar o južni Poluziji povedal širšemu občinstvu. Tudi tem ni ljubo, da se je to zgodilo. Vedeli so ti naši politični organi za vse, kar se godi, kako to »dobro naše ljudstvo« pod to duhovniško peto gineva duševno in gmotno, vedeli, kako kot kuli zapuša domovino v groznem številu, kako ostalo zmrzuje, lakoto trpi, kako pošilja žrtve surovosti v ječe, kako je pasivno v vseh gospodarskih ozirih, kako zaostalo kmetstvo ženstvo zadnji krajcar znosi v farovže, kako moški znosijo težko prislužene dolarje v farovže; vedeli so, kako je organizacija kmetije na Slovenskem popolnoma razdrta in vedeli, kako ji zadnje slamo iz streh jemljejo »gospodarske organizacije« njegovega ka-

tolškega duhovništva; vedeli, da ljudska šola vsled duhovniškega ščuvanja ne more delovati, tako, kakor bi sicer vedeli, da katoliško duhovenstvo meščanstvu vsak dan jamo koplje, vedeli, sami pomagali, da so se najboljše zemlje, kmetije in veleposestva polastili tuji menihi. Dr. Tavčarjev govor bil je tudi obsodba vladnega sistema in tistega ravnanja teh vlad, ki dobro za vse vedo in vendar — molčijo.

Umirite se torej, sveti možje v farovžih, za vas ni še tako hudo! Ničesar se vam ni bati. Vlade vas ščitijo, vlade stojijo za vami in nekaj grdobij več ali manj, — liter na mizo, pijmo ga in naprej s svedrom po tem »dobrem slovenskem ljudstvu«!

Še eden argument za univerzo v Ljubljani.

Te dni, ko se je vprašanje o univerzi v Ljubljani z elementarno silo zopet postavilo na dnevni red, čitati je po vsenemških listih, začnši od celjske »Vahtarce« do dunajske »Neue Freie Presse«, malo drugega, nego porogljivo zabavljanje na siromašnost našega slovstva in šolstva. Kako se drznete zahtevati vseučilišče, ko nimate niti srednjih šol, niti šolskih, niti drugih znanstvenih knjig? Tako očitanje nam mečejo v obraz dan na dan.

Kolike hudobije je v tem, to dokazujejo naši napadatelji sami, ki kar zdvijajo zaradi par polovičarskih paralelek ter bi nam najraje uničili še to, kar smo si kljub njihovi oviram priborili na šolskem in slovstvenem polju. Neresnico onih očitaj pa so naši javni organi do dobra dokazali ter jo bodo še dokazali na vseh pristojnih mestih.

Mi pa hočemo danes opozoriti na nov, ali pravzaprav na najstarejši argument, ki opravičuje našo zahtevo glede vseučilišča, ki pa se dozda še ni vzel v misel.

Ost, ki jo nastavljajo zoper nas, dá se tudi obrniti, zato prašamo naše pan-germane, kakšna pa je bila Vaša učenost, ko so se Vam ustanavljale prve univerze,

»Sedaj, ko veš kdo da sem, izpolniti ti hočem eno tvojih želja, ker si bil tako gostoljuben do mene in mojih učencev. Govori, kaj hočeš?«

»Jaz bi rad vsako igro dobil«, je bil odgovor.

»Dobro, vsako igro dobiš«, odgovoril je Kristus in izginil s svojimi apostoli.

In res, igralec je dobil vsako igro. Pridobil si je veliko premoženje, bil najbogatejši posestnik v vasi in ko je umrl, zapustil je svojim otrokom veliko hiš in polja.

Tako je plačal Kristus pol hleba kruha. In vendar ni bilo to plačilo nič proti onemu, kar je pripravil zanj na onem svetu. Kajti ob uri, ko je odšla duša kvartopirčeva iz njegovega telesa, je angelj, poslan od Kristusa, čakal poleg njegovega ležišča ter odnesel njegovo dušo v raj.

Med potom srečala sta hudiča, ki je gnal grešnika v pekel. Zvezal mu je obe roki na hrbet ter ga udrihal neusmiljeno s palico. Smilil se je igralcu ubogi grešnik in namignil je hudiču, naj ga počaka. Hudič se je ustavil, in kvartopirec mu je rekel:

»Ali hočeš, da igrava karte?«

»Za koliko?« je vprašal hudič.

»Ako dobiš ti, vzameš mojo dušo, ako dobim pa jaz, vzamem dušo tega grešnika.«

Hudiču je ugajal ta predlog in si mislil, da bo brez dvoma premagal igralca in tako pridobil gospodu Luciferju dve duši, mesto ene.

»Igrajva torej«, je odgovoril hudič.

Igralec je izvlekel kvarte, ker je res, kakor si je želel, umrl s kvartami v roki, in ni trajalo toliko časa, da bi mogel »Amen« izgovoriti, že je dobil kvartopirec igro in vzel hudiču grešno dušo. Hudič je skakal od jeze kakor obseden in izginil.

Kvartopirec z angelnom in grešnikom je dospel pred nebeška vrata. Tam je stal Kristus.

»Kdo je pa ta?« je vprašal.

»Ta je moj prijatelj«, je odgovoril kvartopirec.

»V raju ni prostora zanj«, je rekel osorno Kristus, »povabil sem samo tebe.«

»Tudi jaz, moj Izveličar«, je rekel nato igralec, »sem povabil samo Tvojo svetost v svojo hišo, a ti si jih pripeljal kar dvanajst seboj.«

Kristus je nekaj časa premišljal, a ko je videl, da govori kvartopirec resnico, se je zasmeljal in mu rekel:

»No, pa pojdiva oba v nebesa!«

v Pragi leta 1348., na Dunaju l. 1365.? Kakšno je bilo takrat Vaše šolstvo, Vaše znanstveno slovstvo, koliki učenjaki so bili profesorji Vaših visokih šol?

Ako le trohico poznate svojo posvetno zgodovino, morate vedeti, da takrat ljudskega in srednjega šolstva v današnjem smislu bilo ni. In vendar ste že imeli univerze! Vedeti morate, da se je tedaj po univerzah neplodno šopirila preperela sholastika, neukretno crpajoča iz zakladov Aristotela. In to se je imenovalo filozofija! Vedeti morate, da takrat, ko ste dobili nove univerze, še ni bilo govora o eksaktni vedi. Ali Vam ni šele Kopernik (1473. do 1543.) preustrojił Ptolomejev solnični zastor in ni li Galilei (1564.—1642.), prišedši iz ječe vskliknil: »e pur si muove«, Kepler pa (1571.—1631.) osnoval temeljne zakone o zvezdah premičnicah? Kako je bilo s prirodnoznanstvom? Poznali ste pač Heronovo bučo, Arhimedov vzvod in kompas, a prirodoslovno vedo ustvarili so Vam Galilei, Kepler, Newton (1642.—1727) in nasledniki. Rastlinstvo Vam je prvi spravil v red Linné (1707.—1778). Alkimist Glauber (1603.—1668.) je sicer iznašel »sol mirabilis«, a kemijo je zasnoval šele Lavoisier (1743.—1794).

V matematiki še ni bilo ne trigonometrije, ne logaritmov (Briggs 1618.), ne analitične geometrije (Descartes, 1596 do 1650.), niti decimalnih ulomkov; višja matematika se šele začela z Newtonom in Leibnitzem (1646.—1716.). Niti Adama Riesa (1492.—1559.) še ni bilo, in vendar ste že imeli univerzo!

In možje, koji so zavzemali vseučiliške stolice, bili so sicer vse časti vredni, a njih občna in strokovna izobrazba deloma ni dosegla one sedanjih višjih gimnazijcev. Ipak so ti Vaši vseučiliški profesorji za časa, ko je bilo v masah naroda neizmerno malo izobrazbe, bili cvet tedanje inteligence. In iz Vaših visokih šol je polagoma prodirala izobrazba v vse sloje naroda ter Vas dovedla do stopinje, na kateri ste zdaj. A ta Vaša visoka izobrazba ni izključno nemškega, ampak mednarodnega izvira in tudi majhen naš slevenski narod je položil svoj delež na žrtvenik občne prosvete.

A še jedno moramo vprašati. Kakšen pa je bil Vaš jezik v 14. stoletju? Ali kaj veste, koliko sto let je trebalo, predno se mu je posrečilo, izpodriniti s katedra latinščino? Še v začetku 19. stoletja se je na nemških univerzah predavalo latinski, in latinski je še pisalo znanstvene knjige mnogo Vaših učenjakov.

No, ako vso krivdo tam zvrčate na duh časa in splošni politični položaj, trdimo lahko mi po vsej pravici, da sedanji duh časa odločno zahteva izvršenje naših prosvetnih zahtev, političnih ovir pa drugih ni od onih, ki nam jih delate Vi, ne iz tehničnih razlogov, ampak iz golega sovraštva do nas.

Smelo pa tudi trdimo, da sta naš jezik in slovstvo sedaj dosti višje razvita, nego je bil Vaš jezik za ustanovljenja prvih Vaših vseučilišč; saj nam že pred 50imi leti ni bilo treba, na vseučiliških stolicah segati po latinščini.

Prirodni zakon je ta, da voda, ki naj napaja doline in poljane, teče od zgoraj navzdol; istotako razliva se izobrazba in duševni napredek iz visoko stoječih središč po strugah in dragicah v narod, in po tem prirodnem zakonu zahteva slovenski narod po vsej pravici najvišjega kulturnega zavoda na domačih tleh.

V Ljubljani, 29. novembra.

Izpremembra državnozbornskega opravilnika.

Dasi še ni nobenega predloga niti od strank niti od vlade glede izpremembra državnozbornskega opravilnika, so vendar stranke složne v tem, da je vsekakor treba izpremeniti opravilnik, ki je jako nepopoln in nepraktičen. Baje se določi, da se v sejah, odmenjenih obravnavi proračuna in predlogi glede vojaških novincev, ne sme obravnavati nič drugega in da so izključeni tudi nujni predlogi. Predsednik dobi večjo disciplinarno moč. Kdor je trikrat poklican k redu, se mora na poziv predsednika odstraniti. Nekateri poslanci zahtevajo celo, naj se oni, ki se brani zapustiti zbornico, izključi. Vsekakor je to vprašanje že dokaj zrelo, a se reši le parlamentarno, ne pa z oktroiranjem.

Kardinal in katehet.

Maloruski list »Halyczanin« in krakovski »Naprzód« poročata značilen slučaj velikanske ošabnosti katoliških cerkvenih prvakov. Kardinal Puzyna je obiskal gimnazijo Sobieskega v Krakovu. Katehet pater Cuszel je hitel kardinalu naproti, mu odvzel plašč ter mu izkazoval vso čast s tem, da je poljubil kardinalu rokav. Toda kardinal je stopil strmeč nazaj in grajal kateheta z ostrimi besedami, da ga ni pozdravil pravilno. Pozval je kateheta, naj pred njim poklekne in mu poljubi roko. Katehet je ubogal ter vpričo dijakov pokleknil na tla pred kardinala ter mu poljubil roko. To je storil katehet iznova, ko je kardinal razred zapuščal. Katehet je ves dogodek naznanil ravnatelju Soltyssiku, ki je o tem poročal na deželni šolski svet s pripombo, da morajo taki slučaji vplivati demoralizujoče na učence in poniževalno na čast učiteljev.

Proti dvoboju.

Viljem II. je posegel hitreje, kot se je pričakovalo, v insterburško afero. Tam je nadporočnik Hildebrand ustrelil v dvoboju poročnika Blaskowitza, ker sta se, dasi nerada in spravljenost, vsled ukaza častniškega sodišča morala streljati. Cesar Viljem v ječo obsojenega Hildebranda ni pomiloštil in je vrhu tega dal še plavo polo polkovniku baronu Reisswitu, ki je bil predsednik tistega čudovitega oficirskega sodišča, ki je ubogi dve žrtvi prisililo k dvoboju ter jima nakopalo smrt in ječo. Tudi v parlamentu je bil govor o dvoboju. Vojni minister pl. Gossler je potrdil, da oficirsko sodišče ni postopalo pravilno in da se ni ravnalo po cesarskem ukazu, ki vелеva dvoboj v skrajne neizogibnih slučajih. Poslanci pa so grajali cesarski ukaz, ker sploh dopušča dvoboj in so zahtevali, naj se dvoboj sploh prepove in odpravi. Vidi se, da je v velikomškem parlamentu nasprotno dvoboju splošno.

Vojna v Južni Afriki.

Poraz Angležev pri Villiersdorpju je bil mnogo večji kot se je sporočalo izpočetka. Kitchener je pač skušal poraz prikriti, toda iz Haaga poročajo: Trije oddelki Burov so naskočili pod vodstvom Ben Viljoena pri Villiersdorpju angleško kolono, ki je marširala iz Johannesburga proti Putschestroomu. Angleži, stoječi pod uničujočim ognjem Burov, so se po kratkem odporu z velikimi izgubami udali. Osem častnikov — med temi major Fischer, — nad 60 ubitih in ranjenih Angležev je obležalo na bojišču. 350 Angležev pa se je podalo. Buri so jim vzeli hitrostrelen top, živila, streljivo in okopno pripravo. Izgube Burov so neznatne. Iz Johannesburga odposlani oklopni vlak je skočil s tira. Block-hiše ob železnici do Mutschestrooma so Buri požgali. Kitchener se izgovarja na konje, ki so se Angležem v odločilnem trenutku splašili, prav tako, kot se je izgovarjal Buller na mule, ki so se splašile Angležem pri Nicholsonsneku. Zmage Angležev so menda odvisne le od vedenja mul, oslov in konj. To so junaki! Iz Londona poročajo, da so se ujeti Buri odločili, pod angleškim vodstvom z orožjem nastopiti proti lastnim burskim rojakom. Prvi kor takih izdajalskih Burov se je sestavil v Middelburgu ter ga vodi Celliers, drugi kor pa poveljuje Andries Cronje, brat ujetega generala Cronje, tretji kor vodi Briel, četrtega pa hoče sestaviti Müller. Na dan dobé 3 K 10 h plače. Razen tega dobé polovico zaplenjene živine. Vsak kor spremljata dva angleška častnika, jeden kot tolmač, drugi kot blagajnik. Razen v teh korih pa služijo ujeti Buri tudi kot ogleduhi pri angleških korih. Vpraša se prvič, ali ni to poročilo nesramna laž, drugič, ali so tisti ujeti Buri res rodni Buri in ne morda bivši burski najemniki in tretjič, ali ne bodo končno ti burski kori obrnili svojih pušk proti Angležem! Poročila, da hočejo Zjedinjene države posredovati za mir, niso resnična, ker se Amerika sestri Angliji noče zameriti.

Dopisi.

Z Dunaja, 28. novembra. Maloruski visokošolci na Dunaju so priobčili v maloruskih in radikalnih poljskih časopisih izjavo, da izstopajo iz komiteta slovanskih visokošolcev na Dunaju. Kot vzrok nava-

jajo to, da se jim ni dovolilo govoriti na znanem shodu dne 13. t. m. v »Resoursi« za malorusko univerzo v Lvovu, baje iz strahu pred Poljaki.

Temu nasproti izjavlja komité slov. dijaštva na Dunaju, da maloruski govornik na imenovanem shodu res ni prišel do besede, — toda po lastni krivdi. V komitévi seji se je dan pred sh

— **V imenu ženske podružnice šentjakobsko-trnovske** vabi gospa Ivana Zupančičeva tem potom vse odbornice in članice, naj se udeležijo shoda za slovensko vseučilišče, ki bo v nedeljo ob pol 11. uri dopoldne v »Mestnem domu«.

— **Predsedstvo trgovskega društva „Merkur“ in trg. slov. pevskega društva** vabi najljubše vse p. n. društvene člane, da se dne 1. decembra v »Mestnem domu« polnoštevno udeležijo shoda za slovensko vseučilišče v Ljubljani.

— **Slov. del. pevsko društvo „Slavec“** opozarja s tem svoje redne in podporne člene na nedeljski shod v »Mestnem domu« za slovensko univerzo v Ljubljani, ter jih vabi k polnoštevni udeležbi.

— **Načelstvo mesarske zadruge** vabi tem potom vse svoje člane, naj se udeležijo nedeljskega manifestacijskega shoda za vseučilišče v Ljubljani.

— **Zadruga pekov, kolačnikov itd. v Ljubljani** je v včerajšnji seji sklenila, da bodo njeni člani v nedeljo 1. decembra povodom zborovanja za vseučilišče v Ljubljani svoje prodajalne zaprli ob pol 11. uri dopoldne, na kar se opozarja občinstvo, da se pravočasno poskrbi za dotičnimi potrebščinami. Ob enem vabi zadruga vse svoje člane, naj se udeležijo zborovanja za vseučilišče.

— **Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev** vabi vse svoje člane, da se polnoštevno udeležijo shoda, ki bo v nedeljo dne 1. decembra ob pol 11. uri dopoldne v »Mestnem domu«, ker je to jako važnega pomena.

— **Nedeljski shod za ljubljansko vseučilišče.** Pripravljali odbor za nedeljski manifestacijski shod v »Mestnem domu« je galerijo rezerviral za dame, katere so istotako povabljeni in so kot matere skoro največ interesirane pri ti zadevi. Pri ti priliki naj omenimo, da se konec dopisa raznih trgovcev in obrtnikov, da naj bodo prodajalne v nedeljo zaprte, napačno tolmači, ako se misli, da se hoče koga siliti, naj zapre svojo prodajalno, in da se hoče z grožnjami prisiliti tiste, ki se morda ne mislijo odzvati izraženi želji. Dotični dopis je umeti le kot apel, ne sili se pa nikogar, da bi se moral temu apelu odzvati.

— **Deželnozbornske volitve na Goriškem.** »Soča« piše o klerikalnem kandidatu Klavžarju: »Klavžarček naj le lepo miruje, ako ga ni zapustila vsa pamet, in naj se nikdar preveč ne šopiri, kajti povemo mu že danes, da on ne bo izvoljen.« — To upamo tudi mi. Kaj bi svet rekel o možeh, ki volijo E. Klavžarja v deželni zbor, si je lahko misliti.

— **„Novoje Vremja“** poroča v št. 9225, da so se na hanoverski politehnik začeli predavanja ruske literature v ruskem jeziku. Nemci spoznavajo potrebo znanja ruskega jezika, pri nas pa se ukaželnim delajo največje ovire in se celo prepoveduje učenje ruskega jezika. Ali naj mi Slovenci in drugi bratski narodi večno ostanemo v temi neznanja?

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Danes gostuje gospa Polakova v narodni igri s petjem »Od stopnje do stopnje«. V nedeljo sta dve predstavi. Popoldne ob 1/3. uri se bode pela na čast udeležencev shoda za univerzo v Ljubljani izjemoma komična opera »Alessandro Stradella« ob znižanih cenah, zvečer pa se bo ponavljala narodna igra s petjem »Od stopnje do stopnje«.

— **Konsumnih društev** je glasom uradnega lista sedaj na Kranjskem, izvzema Ljubljano, 65.

— **Božične počitnice na srednjih šolah.** Naučno ministrstvo je odredilo, da se začne na srednjih šolah božične počitnice dne 21. decembra, in da bodo trajale do vštetega 1. januarja, torej 11. dnij.

— **Poročil** se je gospod Oldřich Vosyka, c. kr. gozdni komisar I. razreda v Tolminu z gđ. Avrelijo Kovačičevo od Sv. Lucije. Čestitamo!

— **Užitninska dražba.** Pri današnji zakupni obravnavi je dežela kranjska vse razpisane okraje vzela v zakup.

— **Umrli** je danes v Gradcu gospa Ana Karba roj. Janzar, učiteljica v Ljutomeru. Pogreb bo v nedeljo.

— **„Matica Hrvatska“** nas zopet vabi v svoje dično kolo, obetajoč nam za l. 1901. krasne knjižne darove poučne in zabavne. Poslednjih je pretežna večina. V proslavo letošnje štiristoletnice hrvatskega umetnega pesništva objavi »Matica Hrvatska« Marulićevo »Judito« s tolmačem in životopisom prvega hrvatskega umetnega pesnika. To knjigo sta lepo okrasila hrvatska slikarja Medović in Zvekić. IV. zvezek »Izabranih pripoviestí Turgenjevlijih« bode prav tako zanimaj čitatelje, kakor so jih zabavali prvi trije. A tudi z lepim številom izvornih leposlovnih del iznenadi »Matica Hrvatska« letos svoje člane; ta so: epska pesem v šestih spevih »Otmica« Ise Velikanovića; Kuzmarićeva drama v treh dejanjih »Vitopir«; Novakova pripoved »Dva svijeta«; Draženovićeva: »Povjest jednog vjenčanja« in Vladimira Treščec-Borote zagrebške slike: »U malome svijetu«. Pouku bosta služili knjigi: Gjurašinove »Ptice« (II. del) in prvi del Klaićeve zgodovinske razprave »Krčki knezovi Frankapani«. Tolik in tako izvrsten knjižni dar — devet izbornih knjig — gotovo zadovolji vse člane, ki se uljudno opozarjajo, da blagovole izročiti letnino 6 K do konca t. l. najbližjemu Maticinemu poverjeniku. Dosedanjim članom naj se pridruži mnogo novih. Podpirajoč najuglednejše hrvatsko književno društvo »Matica Hrvatska« dokažimo dejanski, da resno mislimo vsaj na slovstveno združenje s Hrvati, brez katerega nam ni narodne rešitve. Posredstvom »Maticе Hrvatske« naj se vdomači v vsaki omikani slovenski rodbini hrvatska knjiga in naj izpodrine inojezično šestokrat jako plitvo knjištvo. — Poverjenik »Maticе Hrvatske« za Ljubljano je trnovski župnik Ivan Vrhovnik. Njemu ali njegovemu pooblaščenцу g. knjigovezu Iv. Bonaču naj se pošilja letnina 6 K.

— **Učiteljstvo kamniškega okraja** priredi v nedeljo dne 1. decembra t. l. v dvorani zdravšča v Kamniku v korist »Učiteljskemu konviktu« koncert s prijaznim sodelovanjem Kamniškega salonskega orkestra. Vzpored je jako raznovrsten in srečno odbran. Začetek ob polu 8. uri zvečer. Vstopnina 1 K za osebo.

— **Iz Kandije pri Novem mestu** se nam poroča, da je v sredo, 27. t. m., popoldan ribič Lukšič iz Drske v Krki pred hišo g. Jožefa Žurca (Štemburja) lovil ribe. Ko potegne mrežo iz vode, bil je v isti 29 cm mereč rak. Ker se je posebno v Počkem petoku že večkrat prav lepe rake ulovilo, je gotovo, da je voda že zopet zdrava, neokužena.

— **Tatvina.** Gostilničarju Andreju Klešniku v Zg. Kašlju je bila ukradena iz kuhinje srebrna ura z zlato verižico v vrednosti 124 kron.

— **Iz zapora v Kočevju** je pobegnil zaradi tatvine v preiskavo vzeti Fran Sperko.

— **Poskušen samomor.** V Celovcu si je neki novinec kranjskega polka št. 17 na vežbališču zasadil bajonet v prsi ter se težko, a ne smrtno ranil. Kaj je vzrok, se ne more izvedeti.

— **Bestijalna rodbina.** Dodatno k svojemu včerajšnjemu poročilu pod tem naslovom je še omeniti, da je priznala umorjenčeva žena Alojzija Germic ves zločin. Živela je s svojim možem v velikem nesporazumljenju, tako tudi njeni sorodniki, vsled česar ga je njen brat Fran Lovrec ustrelil. Še pri obravnavi je dejala Germic: »Sicer pa mi ni žal, da smo tako stóřili, dosti smo pretrpeli pred njim.« Mati Ratuša pa je trdila, da ni ničesar vedela o umoru. Ko je vprašala l. 1900 svojo hčer, kje ima moža, jej je baje odgovorila nečloveška žena: »Prokleta baba, ako boš vedno izpraševala, ti odsekam glavo!« Napram je čarju pa je Germičeva obžalovala, da ni poškrpila trupla svojega moža z blagoslovljeno vodo. Tudi v spalni sobi, ko je hitel njen brat z nabito puško na moža, je — molila! Tu imamo pač jasen dokaz, kako tesno sta združena klerikalstvo in bestijalstvo. Umorjenčeva obleko so našli na polju zakopano, na njej ni bilo sledov krvi, niti strela, pač pa je bila večkrat prerezana, kar vzbujala sum, da je sodelovala vsa rodbina pri umoru Tomaža Germica in sicer z noži.

Obravnava je trajala dva dni. Gluhonemi morilec Fran Lovrec je bil obsojen na smrt, njegova mati Marija Ratuša na dvanajst let, umorjenčeva žena pa na štiri leta ječe. Josip Holc je bil oproščen.

— **Akademsko društvo Slovenija na Dunaji** priredi

(Dobra čaša čaja) je res pravi ušitek, ki krepi po naporu utrujeno telo in duha ter ga proži k novi delavnosti. Seveda se dobra pijača pripravi samo iz jedrnatega, močnega čaja. Takošen pa je Talanda čaj - otoka Ceylona, ki je prišel pred kratkim v trgovski promet. Ta čaj daje aromatičen, zlatorumen napoj, ki zadovoljuje celo razvijenega čajepijca. Ker je ta Talanda čaj nenavadno jednat, se priporoča, da se ne pušča dolgo v kropu, kajti drugače bi bil premočan ter bi izgubil svoj poseben, mil okus.

Proti zobobolu in gnjilobi zob
izobno deluje
antiseptična

Melusina ustna in zobna voda

utrudi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.
Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.
Zaloga vseh preizkušenih zdravil.
Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.

Jedina zaloga (28-48)

dež. lekarna M. Leustek, Ljubljana
Besljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 27. novembra: Ivana Forenta, tovarniška delavka, 24 let, Radeškega cesta št. 1, jetika.

V deželni bolnici:

Dne 25. novembra: Anton Muzlovič, nočni čuvaj, 57 let, akutno vnetje ledvic. — Emil Keržnik, natakarev sin, 6 let, vnetje možg. mrene.

Meteorologično poročilo.

Vlšina nad morjem 806 m. Srednji zračni tlak 736 mm.

Nov.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Močnina v 24 urah
28.	9. zvečer	733.4	-6.6	sl. zahod	megla	0.0 mm.
29.	7. zjutraj	734.4	-7.4	sl. jug	megla	0.0 mm.
	2. popol.	734.6	0.0	sl. zahod	del. oblak.	0.0 mm.

Srednja včerašnja temperatura -4.2°, normala: 0.9°.

Dunajska borza

dne 29. novembra 1901.

Skupni državni dolg v notah	98.85
Skupni državni dolg v srebru	98.70
Avstrijska zlata renta	118.90
Avstrijska krona renta 4%	95.60
Ogrska zlata renta 4%	118.55
Ogrska krona renta 4%	93.60
Avstro-ogrski bančni delnice	1605
Kreditne delnice	633.25
London vista	239.30
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.10
80 mark	23.45
80 frankov	19.06
Italijanski bankovci	93.10
U. kr. cekini	11.31

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, znancom in prijateljem, da je naš iskreno ljubljani soprog, oziroma oče, stari oče in tast, gospod

Anton Papež

c. kr. davkar v p.

dne 27. novembra 1901. ob 11^{1/2} uri popoldne po kratki bolezni v 71. letu svoje starosti, previden s svetotajstvi za umirajočega, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb draga ranjkega, bude v petek, dne 29. novembra, ob 4. uri popoldne. (2615)

Sv. maše zadušnice brale se bodo v raznih cerkvah.
Blag mu bodi spomin.

Krško, dne 27. novembra 1901.

Amalija Papež roj. Kos, soproga.
— Amalija Jugović roj. Papež, hči. — Dr. iur. Oton Papež, dr. phil.
Anton Papež, dr. med. Milan Papež, sinovi. — Anton Jugović, zet.
— Franja Papež roj. Blažon, Milena Papež roj. Premrou, sinahi. — Zdenko in Oton Papež, vnuka.

(Prosi se tihega sožalja)

Zahvala.

Za nebrojne in nam tako priskrbo izražene dokaze sočutja, kakor ob dolgotrajni bolezni, tako tudi ob smrti našega preljubljenega soproga, oziroma očeta, brata, tasta in starega očeta, gospoda

Eduarda Cernstein

vpokojenega c. in kr. oficila pri vojaški stavbeni upravi, posestnika i. t. d.

za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku, za prekrasne poklonjene vence, izrekamo vsem prijateljem in znancom draga ranjkega, slavnemu častniškemu zboru ter gg. vojaškim uradnikom, svojo najiskrenejšo, najtoplejšo zahvalo.

Ljubljana, dne 28. novembra 1901.

(2616) Globoko žalujoči ostali.

Na prodaj je pod ugodnimi pogoji

mlin in žaga

v Idrijskem predmestju, pri glavni cesti, z velikim prometom, mlin popolnoma novo opremljen s 6 tečaji, veliko gospodarsko poslopje, vodna moč je primerna tudi za kaka druga tovarniška podjetja.

Proda se iz proste roke. Rok za ponudbo do novega leta. (2607-2)

Natančnejša pojasnila daje lastnik:

Josip Kogovšek v Idriji.

!! Skoraj zastoj !!

378 važnih komadov
za samo 3 K 60 h.

1 eleg. ura s triletnim jamstvom z lepo verižico, 1 pristno svilena kravata za gospode, najnovejše mode, 1 krasna bucica za kravato s simili briljantom, 1 prekrasno pisalno orodje, obstoječe iz 3 predmetov, 1 garnitura obstoječa iz manjšetnih, ovratnikovih in prsnih gumbov, vse iz double-zlata in s patentnim zaklopom, 1 pariska broša za dame, 1 prekrasni prstan za gospode ali dame, imit. zlata z žlahtnim kamnom 1 par elegantnih uhanov s simili briljanti, 1 komad jako dišečega toaletnega mila, 1 navratni kolier z orientalskimi biseri, 1 poraben zapisnik, 1 smodkin nastavek z jantjarjem, 1 žepni nož, 1 usnat mošnjiček za denar, 1 užigalo, 20 predmetov za dopisne potrebe in še nad 300 raznih komadov, ki so pri hiši koristni in neobhodno potrebni — gratis.

Vse skupaj z uro, ki je sama tega denarja vredna, velja le 3 K 60 h.

Razpošilja proti povzetju krakovska razpošiljalna tvrdka (2620)

F. Windisch

Krakow No. F.VIII.

Za neugajajoče se vrne denar.

Št 13.111.

Razglas.

Dne 2. januarja 1902 ob 10. uri popoldne se bo vršilo v deželni hiši (Turjaški trg št. 3)

XIV. žrebanje obveznic 4% kranjskega deželnega posojila.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, dne 20. novembra 1901.

V četrtek, petek in soboto

28., 29. in 30. novembra 1901

se bodo prodajali ostanki in zaostalo blago za tako nizke cene, kakeršnih še ni bilo.

Vredno je, ogledati si to blago, kajti ni bilo še tako ugodne prilike, da se more za malo denarja mnogo in dobro kupiti, ker kupiš lahko že za 1 gl.